http://jasqazaq.kz/wp-content/uploads/2016/11/47-pdf.pdf

№47 (619) 18 қараша 2016 жыл

8 БІЛІМ

Білім алудың жолы

(Соңы. Басы өткен санда)

Елімізде ғылыми және педагогикалық кадрларды дайындау докторантурада философия докторы және профиль бойынша доктор ғылыми дәрежесін табыстаумен жүзеге асырылады. Ұлттық, мемлекеттік университеттер және ғылыми ұйымдар шетелдік жоғары оқу орындарымен бірлесе отырып, докторлар дайындауды жүргізеді. Себебі докторанттар дайындаудың міндетті шарты болып шетелдік кеңесшінің болуы табылады.

Докторанттардың 2014 жылғы жалпы саны 2063 адамды құраған. Олардың ішінде философия докторы (PhD) – 1962, профиль бойынша доктор 101. Докторанттар шығарылымы 314 адамды құрайды. Оның ішінде 125 адам диссертация қорғаған.

Қазақстан Президенті Нұрсұлтан Назарбаев шетелдерде бакалавриат, магистратура және докторантура бағдарламалары бойынша білім алуға мүмкіндігі бар студенттерге арналған «Болашақ» мемлекеттік бағдарламасын құрды. Бағдарламаның 20 жыл бойы іске асырылуы кезеңінде 11 мыңдай білім гранттары табыстылған. Шамамен 9 мың түлек оқуын аяқтап, елімізде экономиканың, өндіріс пен мемлекеттік басқарудың әр түрлі салалары мен секторларында еңбек етуде. «Болашақ» түлектерінің арқасында қоғамдық бірлестіктер құрылды: «Қазақстан-2050» қоғамдысы, «Болашақ» бағдарламасы стипендиаттарының қауымдастығы, шетелде оқытып Қазақстан студенттерінің бірлестігі. Бағдарламаның 20 жыл бойы іске асырылуы кезеңінде 11 мыңдай білім гранты табыстылған.

«Халықаралық бағдарламалар орталығы» АҚ білім және ғылым министрлігімен бірлесе отырып, 2020 жылға дейінгі жаңа 5 жылдық жоспарды жасап шығарды. Енді халықаралық бағдарламаға іліну үшін көбірек жұмыс жасау керек

серіктестерімен бірлескен мәселелері шешетін отандық университетке пайдасын тигізуге мүмкіндік алады.

Қазақстанның 2011-2020 жылдарға арналған білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламасында көрсетілген мақсаттың бірі – кем дегенде екі университеті әлемдік рейтингтерге косу. Еліміздің жоғары оқу орындары жаһандық рейтингтерге белсенді түрде қатысады. QS рейтингінің тізімінде бар.

Шығыс Еуропа мен Орталық Азия елдерінің университеттерінің QS 2015/2016 екінші рейтингінің нәтижелері бойынша, Қазақстан Топ-150-ге енген 14 университетімен көшбасшылар ұштығына кірді. Ең жоғары нәтижелері үшін жыныстықтан шығып, 21-орынға не болған Әл Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті көрсетті. Одан кейінгі жоғары нәтиже Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті (33-орын) және К.И.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық университетінде.

Жалпы алғанда, рейтингте Ресей басымдығқа ие – Түркия (16 университет) мен Қазақстанды (14) артқа тастап, 48 ресейлік ЖОО Топ-150-ге енді.

Қазақстанның үшін екі университеті академиялық тәжірибеге керемет нәтиженер көрсетті: Әл Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті осы критерий бойынша 3-орынға, әл Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті 13-орынға ие. Еліміздің төрт университеті осы критерий бойынша Топ-50-ге кірді. Бұны отандық университеттердің рейтингтегі деңгейін айқындайтын жетістік деп бағалауға болады.

Кемелділігімен университеттер тізімі осы жылы бес отандық университеттен толықты. «Жаңадан қосылғандарын» негізгі қаланған ол, отандық ғылым, техника, мәдениет және жоғарғы білімге елеулі үлес қоса отырып, үлкен әрі қиын жолдан өтті.

Бұл университет бүгінде – бұл 14 факультет, колледж, біліктілікті арттыру институты, 7 ғылыми-зерттеу институты, 67 мамандық бойынша докторлық диссертация қорғау бойынша 25 маманданған диссертациялық кеңес, 15 мыңнан астам студенттер, магистранттар мен докторлар. Ғылыми инфрақұрылымға 12 орталық кіреді.

101 кафедрада 2 мыңнан астам оқытушылар мен қызметкерлер жұмыс жасайды.

Университет қабырғасында әскери кафедра ашылған. ҚазҰУ тұлектері, ҚР қарулы күштер қатарында. Ішкі істер және ұлттық қауіпсіздік органдарында, кедендік қызмет мекемелерінде қызмет етуге мүмкіндік беретін қосымша әскери мамандық, офицерлік шен алады.

Қазіргі таңда ҚазҰУ 400-ден астам ірі әлемдік университеттермен сатты серіктестік жүргізеді. Халықаралық университеттер қауымдастығының мүшесі.

Танымал халықаралық Great Value Colleges ұйымының зерттеулерінің нәтижесі көрсеткендей, Әл Фараби атындағы ҚазҰУ топ-50 әлемнің технологиялық ең дамыған университеттерінің қатарына 31-орынмен тұрақтады.

Бұл рейтингте отандық жоғары оқу орындары ТМД елдері ғана емес, Шығыс, Орталық Еуропаның бірден-бір өкілі, сонымен қатар Сингапур мен Жапониямен бірге бүкіл Азия континентін таныстырады.

Great Value Colleges әлем университеттері рейтингін құрастыруда оқыту және ғылыми-зерттеу қызметінің әртүрлі бағыттары бойынша сан қырлы амал-тәсілдерді қолданады. Осылайша, адамдарға сапалы білім алу мен ғылыми алеуетті жүзеге асыру үшін ұлттық университетті анықтауда көмек көрсетеді. Сонымен қатар жоғары оқу орындарының мына артықшылықтары ескеріледі:

– технологиялар немесе инновациялар үшін ұлттық, аймақтық және халықаралық марапаттар;

– мамандандырылған зертханалар немесе зерттеу орталықтары; студенттердің зерттеу мүмкіндіктерін жүзеге асыратын ғылыми-зерттеу бөлімшелері;

– қызметтегі ғылыми-техникалық бөліктің басымдығы.

Университетті бағалау құқығы қызығушылық танытпайтын үшінші жаққа берілді және бедделді дерексіздерден алынатын жалпыға қолжетімді ақпаратқа негізделген.

Бүгінде ҚазҰУ – бұл сегіз ғылыми-зерттеу институттарын, ғылыми-техникалық және гуманитарлық бағыттардағы 30-дан астам орталықтар мен зертханаларды біріктіретін елдің ірі ғылым және білім мекемесі.

Мемлекет қаржыландыратын ғылыми-зерттеулердің басым бөлігі дәл осы ҚазҰУ қабырғасында жүзеге асырылады. Бұл қаржыгтардың 10%-ы жас ғалымдарды қолдауға жұмсалады. Соңғы үш жылда университеттің ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық зерттеулерінің көлемі үш есеге жуық өсті. ҚазҰУ ғалымдарының зерттеулері өндіріске енгізілді. Ал ғылыми жұмыстары Scopus және Thomson Reuters мәліметтер базасына кіретін жоғары рейтингті басылымдарда белсенді жариялаған отырады. ҚазҰУ – халықаралық Thomson Reuters агенттігінің «Ғылым саласындағы үздік жетістіктері үшін» арнайы дипломымен марапатталған тұңғыш әрі бірден-бір отандық ЖОО.

Университеттің ғылыми-технологиялық әлеуетін халықаралық деңгейде мойындаудың айрықша көрінісі әлемдік Hewlett-Packard, Cisco, Intel, Konica minolta, Microsoft танымал компанияларының ҚазҰУ-да оқу-ғылыми орталықтары мен зертханаларын құруы болып табылады. АҚШ, Ұлыбритания, Қытай, Германия, Финляндия, Жапония және басқа да елдердегі шетелдік серіктестерімен бірге ИНТАС, МАГАТЭ, ЕО, НАТО, Бүкіласемдік банк, ЮНЕСКО-мен қарқындырумен 56 ірі халықаралық ғылыми жобалар орындалуда.

ҚазҰУ әлемнің алдыңғы қатарлы ЖОО-ларымен екі дипломды білім берудің белсенді дамытуда. Жыл сайын мыңнан астам шетелдік студенттер мен оқытушылар оқу және ғылыми тағылымдамалардан өту үшін ҚазҰУ-ды таңдайды. Осылайша, АҚШ-тың 24 студенті жаңа оқу жылында оқу үшін қазақстандық ЖОО-ны таңдады.

Әл Фараби атындағы ҚазҰУ-де оқу үрдісінде студенттер үшін қашықтан оқыту технологиялары қолданылады. Қанықтан оқыту үрдісі Еуропа елдерінде кең қолданылатын және мойындалған қашықтан оқыту жүйесі болып табылатын оқуды басқарудың модульдік, объектті-бағдарланған Moodle жүйесіне негізделген. Moodle платформасы Open University (UK), Microsoft (US),Google(US) и Istituto Superiore(Italy) сынды ұйымдардың қолдауымен белсенді дамуда. Қанықтан оқыту үрдісін қамсыздандыру мақсатында, әл Фараби атындағы ҚазҰУ заманауи компьютерлік технологияларды, сонымен қатар электронды кітаптар мен виртуалды зертханалық кешендерді қолданатын электронды оқу материалдарын белсенді жасап шығаруда. Оқытуға арналған скриншот, видеожиақ және подкастарды дайындау үшін жазу, өңдеу және аудио-видео оқу материалдарының трансляциясы үшін пайдаланылатын ең жаңа бағдарламалық жасақтама қолданылады.

Қанықтан оқыту курстарының көпшілігі видеожиақтармен қамтамасыз етілген. Бұл оқытушымен нақты уақыт режиміне интернет желісі арқылы online сөйлесуге мүмкіндік береді. Online байланысты қамтамасыз ету сапасы мен ЖОО-ның аты шулы есімі әсер ететін болуы керек. Нәтиже ретінде – ҚазҰУ-дың он түлегінің тоғызы диплом алғанған кейін, жұмыс арада жұмысқа қабылданады.

2014 жылы ЖОО-ғарғын даму көрсеткіштері сапасын бағалауда жоғары бедделге ие QS (Ұлыбритания) рейтинтік агентігінің сарапшы қорытындысы бойынша, ҚазҰУ әлемнің Топ-300 үздік университеттері қатарына енгін, 299-орын алған болатын. Еуропалық одақтың жоғары дәрежелі сарапшыларының бағандауы бойынша, ҚазҰУ ғылыми-технологиялық және инновациялық алеуеті жағынан Қазақстан ЖОО-лары арасында оншы көшбасшы болып табылады.

Осылайша, елімізде жетістікті жоғары деңгейде білімге қолжетімділік қағидасы жүзеге асырылған. Қазақстандық білім берудің басым бағыты оның жоғары сапамен анықталатын әлемдік мән мәтіндегі басекеге қабілеттілігінің қамтамасыз етіуі болып табылады. Елдің білім беру жүйесін жаңарту үрдісі нақ осы сапаны көтеруге бағытталған. Сөз жоқ, айтарлықтай құрделі жаңалықтар жоспарланған және енгізілуде, бірақ бұл реформаларға арналған реформалар емес. Олардың арқайсысы айқын

Әсемгүл БЕКМҰХАМЕТОВА,
экономика ғылымдарының кандидаты

Бәсекеге қабілетті болу үшін...

http://jasqazaq.kz/wp-content/uploads/2016/11/47-pdf.pdf